

Lakiosasto

24.5.1996

Työeläkelaitoksille

TYÖTTÖMYYSPÄIVÄRAHAAN ESITETÄÄN MUUTOKSIA

1

MUUTOSTEN TAVOITE JA PÄÄSISÄLTÖ

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta (HE 72/1996 vp). Muutokset on esitetty tulemaan voimaan 1.1.1997.

Tavoite

Työttömyysturvaan esitettävillä muutoksilla pyritään siihen, että työn aktiivinen etsiminen on kannattavaa, harmaan työn markkinat tulevat entistä enemmän ilmi ja, että aktiivitoimenpiteitä, ennen muuta koulutusta, voidaan jatkossa lisätä. Muutosten tarkoituksena on myös vähentää mahdollisuuksia käyttää järjestelmää hyväksi.

Tavoitteena on myös kohdentaa työttömyysturvaa paremmin niihin tilanteisiin, joissa henkilö myös tosiasiallisesti on hakeutumassa työmarkkinoille, ja parantaa työmarkkinoille sijoittumisen edellytyksiä.

Muutosesityksen pääkohdat

Muun muassa näitä muutoksia esitetään:

- työttömyyspäivärahan edellytyksenä oleva työssäoloehto pitenee kymmeneen kuukauteen
- työsuhteen päättyessä maksettu lomakorvaus estää työttömyyspäivärahan saamisen ajalta, jolle korvaus jaksetaan
- päivärahan määrä lasketaan uudelleen aina, kun uusi työssäoloehto täyttyy, mutta uusi päiväraha on vähintään 80 % aiemmin maksetusta päivärahasta
- omavastuu aika pitenee seitsemään päivään
- sovitellun päivärahan saajien ansioista vain 50 % pienentää päivärahaa

Lakiosasto

24.5.1996

- lisäpäiväoikeuden piiriin pääsevien henkilöiden ikäraja nousee, mutta suojasäännöksellä osa ennen vuotta 1944 syntyneistä henkilöistä jää vanhojen sääntöjen piiriin.

2

OIKEUS PÄIVÄRAHAAN, TYÖSSÄOLOEHTO JA OMAVASTUUAIKA

Lomakorvauksen ja vuosiloma-ajan palkan vaikutus

Esityksen mukaan henkilöllä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan siltä ajalta, jolle työsuhteen päättyessä tai myöhemmin maksettu lomakorvaus voidaan jaksottaa hänen vakiintuneena pidettävän palkkansa perusteella.

Oikeutta työttömyyspäivärahaan ei myöskään ole siltä ajalta, jolta henkilöllä on oikeus saada vuosiloma-ajan palkkaa (TTL:n 5 §:n 1 momentin 15 kohta).

Työssäoloehto

Jotta työttömyyspäivärahaa voidaan maksaa, on henkilön pitänyt olla yhteensä vähintään 43 viikkoa (10 kuukautta) työssä viimeisten 24 kuukauden aikana. Tähän työssäoloehtoon voidaan lukea enintään 16 viikon ajalta myös sellainen ajanjakso, jolta henkilö on saanut työvoimapolitiisesta aikuiskoulutustuesta annetun lain mukaista koulutustukea. Koulutustuki voidaan lukea työssäoloehtoon vuoden 1998 loppuun saakka (TTL:n 13 ja 16 §).

Nykyisin työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on ollut työssä vähintään kuusi kuukautta eli 26 viikkoa kahden vuoden aikana.

500 päivän enimmäisajan laskeminen aloitetaan alusta, kun henkilö on on ollut työssä vähintään kymmenen kuukautta 24 kuukauden aikana (TTL:n 26 §:n 4 momentti).

Nykyisin päivärahapäivien laskeminen aloitetaan alusta, kun henkilö on ollut kahdeksan kuukauden aikana ainakin kuusi kuukautta työssä.

Omavastuu aika

Ehdotuksen mukaan omavastuu aika pitenee nykyisestä viidestä päivästä seitsemään päivään. Se lasketaan kuitenkin vain kerran 500 päivän enimmäiskestoja kohden (TTL:n 12 §).

3

PÄIVÄRAHAN MÄÄRÄ

Täysi päiväraha

Aina kun 10 kuukauden työssäoloehto on täyttynyt, päivärahan perusteena oleva palkka määritellään uudelleen tämän työssäolon ansioiden perusteella. Päiväraha kuitenkin suojataan niin, että se on

Lakiosasto

24.5.1996

vähintään 80 % edellisestä päivärahaista, jota henkilölle on maksettu ja se on vähintään peruspäivärahan suuruinen. Uutta päivärahaa määriteltäessä ei oteta huomioon lapsikorotuksia (TTL:n 23 §).

Osaeläkkeellä olevan päiväraha

Osa-aikatyötä tehneen osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevan henkilön päiväraha lasketaan lainmuutoksen jälkeen eläkkeen alkamishetken perusteella (TTL:n 23 §). Näin menetellään nykyisin jo osa-aikaeläkkeellä tai vuorotteluvapaalla olleen henkilön työttömyyspäivärahaa laskettaessa.

Nykyisen lain mukaan osa-aikatyössä olleen osaeläkeläisen päiväraha määrätään laskennallisen kokoaikatyön palkan pohjalta.

Soviteltu päiväraha

Soviteltua päivärahaa laskettaessa kokoaikatyön ansioista otetaan täyttä päivärahaa pienentävänä huomioon 50% (TTL:n 18 §).

Nykyisin ansioilla on 750 markan suojaosuus ja päivärahaa pienentää 80 % tämän yli menevästä tulosta.

4

SOVITELTUUN PÄIVÄRAHAAN OIKEUTTAVA ENIMMÄISTYÖAIKA JA PÄIVÄRAHAN ENIMMÄISKESTO

Henkilöllä ei ole oikeutta soviteltuun työttömyyspäivärahaan, jos hänen työaikansa on yli 70 % alalla sovellettavasta kokoaikatyöajasta (TTL:n 17 §). Nykyisin prosentti on 80.

Sovitellun päivärahan maksulla on enimmäismäärä, enintään 150 täyden työttömyyspäivärahapäivän määrä tai päivärahaa 18 kuukauden ajalta, enintään kuitenkin 24 kuukauden ajan. Vuoden 1996 loppuun voimassa olevaa väliaikaista menettelyä, jonka mukaan soviteltua päivärahaa voidaan maksaa yli näiden enimmäismäärien, esitetään jatkettavaksi vuoden 1997 loppuun.

5

PÄIVÄRAHAN ENIMMÄISMÄÄRÄT

5.1

500 päivää

Työttömyyspäivärahan 500 päivän enimmäismäärää ei enää sidota neljään peräkkäiseen kalenterivuoteen (TTL:n 26 §:n 1 momentti).

Lakiosasto

24.5.1996

5.2

Lisäpäiväoikeus

Nykyinen tilanne

Nykyisin henkilöllä, joka ehtii täyttää 55 vuotta ennen 500 työttömyyspäivärahapäivän täyttymistä, on työttömänä oikeus päivärahaan edelleen 60 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun (lisäpäivät). Käytännössä tämä merkitsee sitä, että 53 vuoden yhden kuukauden iässä työttömäksi jäänyt voi saada työttömyyspäivärahaa 60 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun, jos työttömyys jatkuu.

Muutosesitys

Lisäpäiviin oikeuttava ikäraja nousee 55 vuodesta 57 vuoteen eli lisäpäiväoikeus voi tulla vain henkilölle, joka on täyttänyt 57 vuotta ennen kuin 500 päivärahapäivää täytyy (TTL:n 26 §:n 2 momentti).

Voimaantulosäännöksellä osa työttömiä jää vanhan lisäpäiväsäännöksen piiriin

Nykyisiä eli ennen lainmuutosta voimassa olleita lisäpäiväsäännöksiä sovelletaan lainmuutoksen voimaantultuakin vuonna 1943 tai sitä ennen syntyneeseen henkilöön, joka lainmuutoksen voimaantullessa

- saa työttömyyspäivärahaa tai työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaista koulutustukea tai
- joka on saanut työttömyyspäivärahaa tai koulutustukea ainakin 100 päivältä vuoden 1996 aikana.

Suojasäännöstä ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen lainmuutoksen voimaantuloaiheessa päivärahaan tai koulutustukeen oikeutettuun henkilöön, joka on 1.6.1996 jälkeen lomautettu, irtisanoutunut tai irtisanottu yli kuusi kuukautta jatkuneesta työsuhhteesta.

6

TYÖTTÖMYYSTURVAMUUTOSTEN VAIKUTUS TYÖELÄKKEISIIN

Työttömyysturvalain muutosesityksen mukaan ikääntyvien työttömien asemaa pyritään parantamaan työllisyyslakia muuttamalla. Lainmuutoksella turvattaisiin lisäpäiväoikeuden menettäville yli 55-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille mahdollisuus koulutukseen, kuntoutukseen tai tuettuun työllistymiseen.

Esityksessä mainitaan myös, että siltä osin kuin esitetyillä muutoksilla on vaikutusta työeläkkeen tulevan ajan säilymistä koskeviin säännöksiin, esitys annetaan erikseen.

Lakiosasto

24.5.1996

Eläketurvakeskus tiedottaa aikanaan muutosesityksistä.

Myöhemmin tarkistetaan myös, mitä muutoksia työttömyysturva-
muutokset mahdollisesti aiheuttavat työeläkelakien soveltamisohjeisiin.

7

HALLITUKSEN ESITYKSEN TILAAMINEN

Sekä suomen- että ruotsinkielistä hallituksen esitystä laiksi
työttömyysturvalain muuttamisesta voi tilata Oy Edita Ab:sta,
puhelin (90) 5660 566.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen
Pentti Koivisto